



М

П 808



610101778

COBISS ©

О

Уређењу Дирекције

Орлових држав. железница

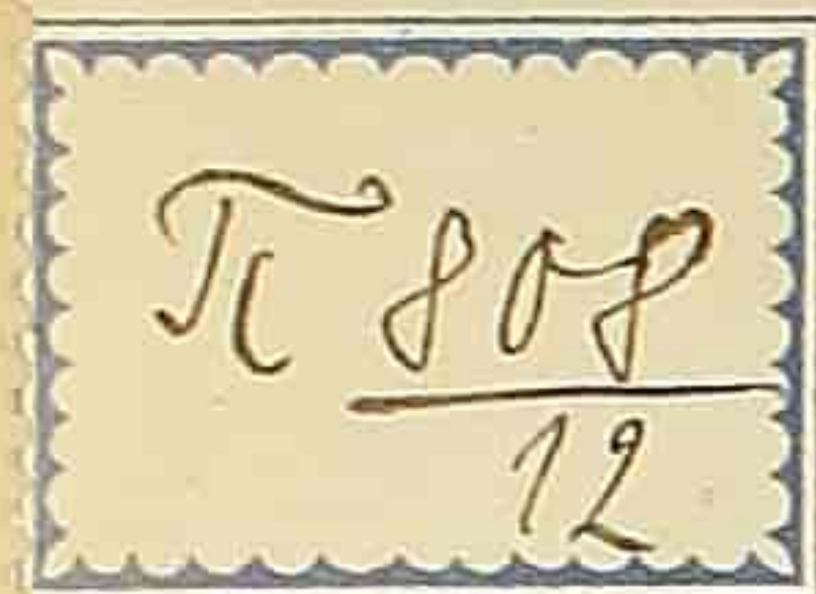
важи од 23 јуна 1910 г.



1D-431431P3

УНИВ. БИБЛИОТЕКА

К. Бр. М 778



ЗАКОН

О УРЕЂЕЊУ ДИРЕКЦИЈЕ

СРПСКИХ ДРЖАВНИХ ЖЕЛЕЗНИЦА

ОД 31. МАРТА 1892. ГОДИНЕ,

СА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОД 5. ЈАНУАРА 1899. И
ОД 16. МАЈА 1910. ГОДИНЕ.

ВАЖИ ОД 23. ЈУНА 1910. Г.

ИЗДАЊЕ ДИРЕКЦИЈЕ СРП. ДРЖ. ЖЕЛЕЗНИЦА.



У БЕОГРАДУ

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПARIЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1910

С А Д Р Ж А Ј

I

Опште одредбе.

	СТРАНА
Члан 1. Установа Дирекције	1
" 2. Однос Дирекције према Министру грађевина, другим надлештвима, страним железничким упра- вама и приватним лицима	1.
" 3. Предмети који се подносе Министру грађевина на решење	2.
" 4. Састав Дирекције	5.
" 5. Директор	5.
" 6. Помоћник директора	7.
" 7. Начелници одељења	7.
" 8. Општи круг рада одељења	8.
" 9. Ближи круг рада појединих одељења	8.
" 10. Правни референт	10.
" 11. Санитетски референт	10.
" 12. Број особља	11.

II

Железнички одбор.

Члан 13. Састав железничког одбора	11.
" 14. Круг рада одборског	11.
" 15. Састав седнице и доношење одлука	12.

III

Тарифски одбор.

	СТРАНА.
Члан 16. Задаћа одбора	13.
„ 17. Круг рада одборског	14.
„ 18. Састав тарифског одбора	14.
„ 19. Постављање чланова	16.
„ 20. Састав седнице и донашање одлука	16.
„ 21. Записник одбора	16.
„ 22. Награда члановима	17.

IV

Буџет, састав рачуна и однос Дирекције према
Главној Контроли.

Члан 23. Буџет Дирекције	17.
„ 24. Приходи државних железница	17.
„ 25. Приход од државних пошљака	18.
„ 26. Контрола прихода	18.
„ 27. Одговорни рачунопологачи	19.
„ 28. Редовни трошкови експлоатације	19.
„ 29. Начин исплате	20.
„ 30. Набавка потрошног материјала и инвентарских предмета	20.
„ 31. Контрола издавања	20.
„ 32. Главно књиговодство	21.
„ 33. Употреба чистог прихода	21.
„ 34. Рок за склапање годишњих рачуна	21.
„ 35. Рок за прегледање годишњих рачуна	21.
„ 36. Односи према Главној Контроли	22.

V

Особље државних железница.

А

Опште одредбе.

Члан 37. Врсте особља	22.
„ 38. Општи услови за стално особље	23.

	СТРАНА.
Члан 39. Услови за привремено особље	23.
„ 40. Spreма	23.
„ 41. Стручни испит	24.
„ 42. Телесна способност	25.
„ 43. Доба живота	25.
„ 44. Сродство	25.
„ 45. Првенство за примање у службу	26.
„ 46. Постављање и унапређивање	26.
„ 47. Услови за унапређење	26.

Б.

О дужностима и правима.

Члан 48. Опште дужности особља	27.
„ 49. Полагање заклетве	27.
„ 50. Накнада штете	28.
„ 51. Службено одело	29.
„ 52. Забрана у предузећима	29.
„ 53. Ослобођење од војених — ван железничких — дужности	30.
„ 54. Одсуства особља	30.
„ 55. Премештај особља по потреби службе и по молби	31.
„ 56. Улагање у фондове	31.
„ 57. Накнаде при повредама	32.

В.

О плати и осталим накнадама.

Члан 58. Плата особља	32.
„ 59. Бесплатан стан	36.
„ 60. Плата за време болести	36.
„ 61. Плата за време одсуства	37.
„ 62. Плата за време војног вежбања, мобилизације или рата	37.
„ 63. Дневнице и накнаде	37.
„ 64. Вршење службе у месту постављења	38.
„ 65. Подвозни трошкови	39.
„ 66. Накнаде за пропутоване километре	39.
„ 67. Дневнице машинског и возног особља	40.

	СТРАНА.
Члан 68. Накнада за уштеду у потрошном материјалу	41.
„ 69. Селидбени трошкови	41.
„ 70. Накнада за стално вршење службе вишег звања	42.

Г.

Кривице и казне.

Члан 71. Кривице и казне у опште	42.
„ 72. Административне кривице и казне	42.
„ 73. Дисциплинарне кривице	43.
„ 74. Дисциплинарне казне	44.
„ 75. Посебни узроци за дисциплинарно отпуштање из службе	45.
„ 76. Дисциплинарни суд	45.
„ 77. Ислеђења	46.
„ 78. Ислеђивање дисциплинарних кривица указних чи- новника	47.
„ 79. Прекид ислеђења	47.
„ 80. Проневерење	47.
„ 81. Привремено уклањање од дужности	48.
„ 82. Поступак Железничког Одбора као дисциплинар- ног суда	49.
„ 83. Искључење чланова дисциплинарног суда од су- ђења	49.
„ 84. Бележење казне	50.

Д.

Престанак службених односа железничких службеника.

Члан 85. Напуштање службе	50.
„ 86. Давање оставке	50.
„ 87. Отказ службе неуказном особљу	51.
„ 88. Отпуштање из службе	52.
„ 89. Пенсионовање сталних званичника и служитеља	52.
„ 90. Смрт службеника	53.
„ 91. Одбици при иступању или отпуштању из службе	54.

VI

Пенсије службеника.

А.

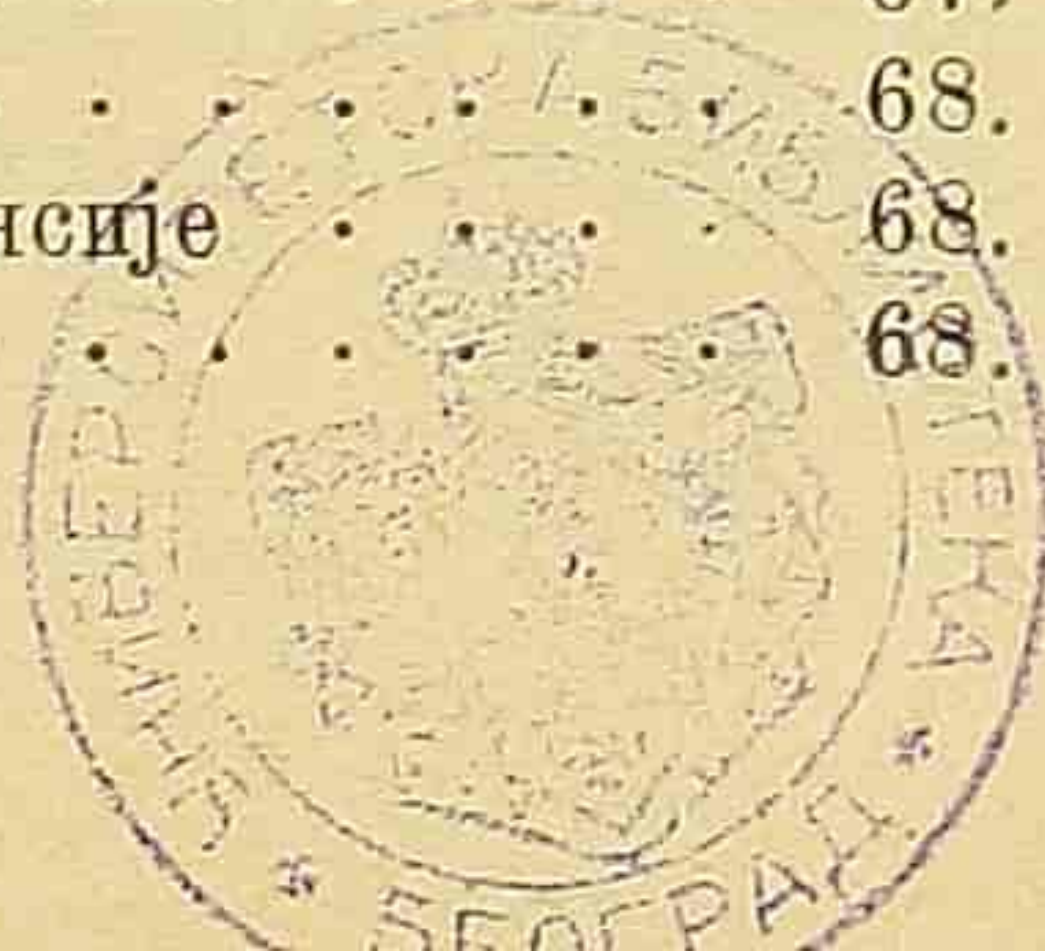
Пенсије указних чиновника.

	СТРАНА.
Члан 92. Опште одредбе	54.
„ 93. Године службе	54.
„ 94. Признање година службе привременим чиновницима	55.

Б.

Пенсије званичника и служитеља.

Члан 95. Пенсионни фонд	56.
„ 96. Надзор и руковање	56.
„ 97. Састав управног одбора	57.
„ 98. Састанци одборски	58.
„ 99. Круг рада одборског	58.
„ 100. Извршење одборских одлука	59.
„ 101. Чланови пенсионог фонда	59.
„ 102. Право садањих званичника и служитеља	59.
„ 103. Извори пенсионог фонда	60.
„ 104. Наплаћивање улога	62.
„ 105. Дуговање улога фонду	62.
„ 106. Ванредна државна помоћ	62.
„ 107. Право на пенсију	62.
„ 108. Величина пенсије	63.
„ 109. Увећање броја године службе	64.
„ 110. Губитак улога, враћање истих и право за даље улагање	64.
„ 111. Трајање пенсије	65.
„ 112. Губитак пенсије	66.
„ 113. Улог привремених службеника	66.
„ 114. Право породице на пенсију	67.
„ 115. Величина пенсије породице	68.
„ 116. Забрана удовичке или дечје пенсије	68.
„ 117. Престанак пенсије породице	68.



	СТРАНА.
Члан 118. Распуштенице и пасторчад	69.
„ 119. Пензија породица несталих службеника	69.
„ 120. Доказивање права на пензију	69.
„ 121. Решење о пензији	70.
„ 122. Удомљење	70.

VII

Прелазна наређења.

Члан 123. Регулисање положаја садашњих службеника	71.
„ 124. Превођење женских службеника	71.
„ 125. Класификације за чиновнике који се затеку у служби	71.

VIII

Зақључақ.

Члан 126. Примена закона о чиновницима грађанског реда	72.
„ 127. Имовина досад. болничког фонда	72.
„ 128. Увођење одредаба о плати	72.
„ 129. Ступање измена у живот	72.



ЗАКОН

О

УРЕЂЕЊУ ДИРЕКЦИЈЕ СРПСКИХ ДРЖАВНИХ ЖЕЛЕЗНИЦА

ОД 31. МАРТА 1892. СА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОД
5. ЈАНУАРА 1899. И ОД 16. МАЈА 1910.



I

Опште одредбе.

Члан 1.

За грађење и експлоатацију српских државних железница, као и за вођење надзора над грађењем и експлоатацијом приватних, индустријских и концесионованих железница, установљава се засебно надлештво под именом: »Дирекција српских државних железница«.

Члан 2.

Дирекција државних железница стоји под Министром грађевина и само од њега добија наредбе и упуства, а као засебно надлештво стоји у непосредној вези са свима државним надлештвима, страним железничким управама и приватним лицима.

Министар грађевина одобрава све издатке за грађевине, радове и набавке у границама буџета дирекције државних железница. Исто тако, Министар грађевина одобрава све издатке за грађење и опрему нових државних железница, које подиже Дирекција државних железница на основу нарочитих закона, а у границама за то одобрених кредита.

Ванредни издатци за одржавање државних железница који нису предвиђени или прелазе границе буџета железничке Дирекције, одобравају се по закону о буџету.

Члан 3.

Дирекција државних железница ради своје послове самостално, по одредбама овога и осталих земаљских закона, *подноси предлоге Министру грађевина о Уредбама, за које је потребна санкција владаоца, а поред тога дужна је да тражи одобрење, односно одлуку, од Министра грађевина у овим случајевима:*

1., за све правилнике, којима се одређују односи између грађанства и железнице, као и између других надлештава и железнице;

2., за све правилнике и правила за железничку службу и измене њихове, а тако и за правилнике за службено одело, за болнички фонд и помоћну касу, као и за све остале правилнике, који су потребни по овом закону;

3., за пословни ред Дирекције, као и за опште уређење и организацију железничке службе, у колико то није овим законом уређено;

4., за правилник о издавању бесплатних карата и карата¹ по спуштеној цени;

5., за опште и посебне условнике о грађевинама и набавкама;

6., за сваку измену у тарифама и давање тарифских повластица;

7., за редове војње редовних возова *по претходном мишљењу железничког одбора*;

8., за припремне техничке радове нових железничких пруга, за извршење ових радова, као и за колаудацију и предавање израђених пруга саобраћају;

9., за постављање, унапређење и пензионовање чиновника и званичника;

10., За премештаје чиновника и званичника, који имају већу плату од 2000 динара годишње. Но виши чиновници, са платом од 4000 динара па на више, премештају се Краљевим указом на предлог Министра грађевина;

11., за одобравање одсуства; дужег од три дана главном инспектору; дужег од осам дана, чиновницима, који имају плату преко 2000 динара; и дужег од месец дана свима осталим чиновницима, званичницима и служитељима;

12., за давање награда особљу за ревносну службу, из партије буџетом за то одобрене;

13., за изашиљање заступника српских државних железница на железничке конгресе, конференције, у комисије и на студије у иностранство;

¹ У тексту закона од 16. маја 1910. погрешно се понављају речи: „и карата“.

14., за распоред опште партије из ванредног кредита, одобреног за разне грађевине и набавке ;

15., за све буџетом предвиђене грађевине, набавке и у опште железничке радове, који се уступају лицитацијом, и којих вредност прелази 10000 динара, као и за све такве грађевине, набавке и радове који се уступају без лицитације, а којих вредност прелази 3000 дин.;²

16., за предавање јавности годишњег извештаја Дирекције ;

17., за узимање и давање вагона и локомотива под закуп ;

18., за погодбе, које се тичу саобраћајних веза и односа српских државних железница са страним и другим суседним и индустријским железницама ;

19., за расходовање благајничких мањака и проузрокованих штета од стране железничких службеника и разних потраживања, која се не могу наплатити ; за повреду и губитак робе, коју је железница на возњу примила ; за повреде на возном материјалу ; за губитке потрошног материјала и инвентарских предмета — и то у случају, кад сваки од овде побројаних мањака и штета прелази суму од 1000 динара, за ово расходовање потребно је претходно мишљење железничког одбора.³

20., за нацуштање тражбина по примедбама контроле прихода, кад њихова вредност прелази 50 динара ;

² У штампаном тексту закона од 16. маја 1910. измене у овој тачки погрешно су стављене под тачку 14.

³ У штампаном тексту закона од 16. маја 1910. измене у овој тачки погрешно су стављене под тачку 18.

21., за накнаде приватним лицима по закону о обавези за накнаду штете, учињене смрћу и телесном повредом при железничком саобраћају, од 25. априла 1885. године; и на послетку:

22., за све оне случајеве, за које Министар грађевина задржи себи право решавања.

Члан 4.

Дирекцију српских државних железница састављају: директор, помоћник директора и ових девет одељења:

- I. Опште одељење;
- II. Рачунско одељење;
- III. Економно одељење;
- IV. *Контрола прихода;*
- V. Саобраћајно одељење;
- VI. Одељење за одржавање;
- VII. Машинско одељење;
- VIII. *Комерцијално одељење, и*
- IX. *Управа за грађење.*

Поједина одељења могу се, према потреби а по претходном саслушању железничког одбора и одобрењу Министра грађевина, делити на одсеке.

Члан 5.

На челу је железничке управе директор, који се поставља Краљевским указом, на предлог Министра грађевина.

Директор управља свима пословима Дирекције и води бригу о томе, да се сви послови врше по прописима и издатим наредбама и да све особље тачно испуњава своје дужности.

Он се стара да саобраћај буде непрекидан и обезбеђен. У тој цељи он је овлашћен, да у ванредним и хитним приликама, нарочито при штети коју би причинила неодољива сила, наређује издатке, који су потребни, да се пруга, ма и привремено, у ред доведе и сигуран саобраћај успостави, ако су повреде такве природе, да их треба у режији оправити. Ну, у овоме случају директор је дужан да тај свој поступак оправда и да тражи одобрење од Министра грађевина, ако ти издатци прелазе суме са којима он располаже према члану 3. тачки 14. Ако су железнички објекти и линије оштећени неодољивом силом у толикој мери, да се њихова оправка не може извршити из кредита одређенога за редовно одржавање пруге, директор ће, не прекидајући радове на оправци пруге и уклањању препрека, тражити одмах од Министра грађевина одобрење, да може употребити и резервни фонд, предвиђен у чл. 28. овог закона.

Унос железничког резервног фонда, предвиђеног чл. 28. овог закона, уносиће се сваке године у буџет прихода, а исто тако и у буџет расхода. Неутрошени део, концем године, враћа се резервном фонду.

Он потписује сву преписку и отправља све послове на основу овога закона и пословника Дирекције.

Директор представља и пуноважно заступа Дирекцију српских државних железница према другим надлештвима и страним лицима.

Он води надзор и одржава дисциплину над целокупним железничким особљем.

Члан 6.

Директора потпомаже, а у случају потребе и заступа у вршењу његове дужности, помоћник директора који се, на предлог Министра грађевина, поставља Краљевским указом.

Помоћник директора мора имати техничку факултетску спрему и 15 година указне службе.

Члан 7.

Одељењима управљају начелници као шефови, који се постављају Краљевским указом, на предлог Министра грађевина.

Начелници одељења морају имати факултетску спрему и најмање 12 година указне железничке службе.

Начелници одељења саобраћајног, комерцијалног и контроле прихода морају још имати и испит из саобраћајне и комерцијалне службе.

Начелници одељења машинског, за одржавање и управе за грађење могу бити и професори техничког факултета на Универзитету, који предају стручне инжењерске предмете, а имају 12 година указне службе; даље инжењери Министарства грађевина, приватни и општински инжењери са најмање 12 година службе или практичног рада.

Вршиоце дужности начелника одељења, поставља претписом Министар грађевина.

Начелника одељења, или вршиоца његове дужности, заступа, у случају одсуства или бо-



лести, најстарији чиновник истог одељења, ако Дирекција не би за то одредила начелника или вршиоца дужности начелника другог неког одељења.

Дужност је начелника одељења, да се старају, да се сви послови у њиховом кругу рада врше по законима, правилницима, упуштвима и у опште по свима издатим наредбама, као и да воде надзор над особљем које им је подчињено.

Начелници одељења, или вршиоци њихове дужности, одговорни су Дирекцији за тачан рад и брзо отправљање службених послова у своме делокругу. Исто су тако одговорни за свако дело које потиче услед њихове непажње, или што нису поднели Дирекцији нужне предлоге.

Даље, начелници одељења воде бригу, да се издаци чине у границама одобреног буџета и одговарају за свако прекорачење истога, а тако исто и за неуредно руковање железничком имовином, ако би трпели небрежљивост и злоупотребе. Покрај тога и начелник рачунскога одељења лично одговара за свако прекорачење буџета.

Начелнику одељења подчињено је све особље у његовом одељењу. Оно од њега прима упуштва и налоге, и стоји под његовом непосредном контролом у смислу закона и правилника.

Члан 8.

Свако одељење врши ове послове :

1., води непосредни надзор над радом свога особља и стара се да сваки службеник своју дужност тачно и савесно врши;

2., води своје деловодство ;

3., води белешке и службени лист о своме особљу ;

4., води рачун о своме инвентару и потрошном материјалу ;

5., подноси Дирекцији на решење предлоге по предметима, који спадају у круг његова рада, и води преписку по свима својим пословима са другим одељењима и страним железницама, спољњим органима и приватним лицима, у колико то све није за се задржала Дирекција ;

6., саставља благовремено платне спискове за своје особље на прузи ;

7., прегледа и оверава рачуне свију својих издатака и трошкова ;

8., саставља годишњи предрачун свију трошкова своје струке ;

9., прибира статистичке податке по својој струци, за општу железничку статистику ;

10., спрема предлоге за правилнике, прописе, упуства и наредбе по својој струци ;

11., брине се о унапређењу своје струке ;

12., извештава друга одељења о свему, што служба захтева да и она знају ;

13., шаље своје органе на пругу, да контролишу вршење спољне службе, по својој струци ; и

14., чини предлоге, кад налази за потребно, да се његовом особљу даду бесплатне карте, карте по спуштеној цени и за бесплатан пренос ствари, према постојећем правилнику.

Члан 9.

Ближи круг рада сваког одељења по на-особ прописаће се засебним правилником о пословном реду.

При томе, ако интереси службе захтевају, могу се, на предлог Дирекције а по одобрењу Министра грађевина, поједини послови, које једно одељење врши, поверити другом неком одељењу. Ако пак какав посао, по самој природи ствари, спада у круг рада више одељења, Дирекција ће поступно упућивати акте о томе предмету дотичним одељењима, или ће их према потреби позвати, да заједнички проуче тај предмет и да о томе поднесу извештај Дирекцији.

Члан 10.

Све правне послове Дирекције врши у општем одељењу правни референт. Он је заступник Дирекције у свима њеним правним споровима и пословима са приватним лицима, изузетно од одредбе у тачки 4. §. 29. устројства централне управе, од 10. марта 1862. године.

Правни референт дирекције може бити онај који је свршио правни факултет и има најмање 12 година указне службе, од којих пет година судијске. Правни референт може бити и онај адвокат, који има десет година адвокатске праксе.

Члан 11.

Све санитарске послове Дирекције врши санитарски референт, у нарочитом одсеку општег

одељења. Он се стара да санитетска служба на свима пругама буде добро организована и да се уредно врши. Он треба да је доктор целокупног лекаарства и да има 12 година државне службе.

Члан 12.

За вршење службе на државним железницама, буџетом се сваке године одобрава потребно особље.

II

Железнички одбор.

Члан 13.

Железнички одбор састављају: директор као председник, а као чланови: помоћник директора, начелници одељења, односно вршиоци њихових дужности, правни и санитетски референт.

У одсуству директора одбору председава помоћник директора, а у одсуству обојице, најстарији члан по звању.

Министар грађевина може, кад год за потребно нађе, присуствовати седницама одбора.

Члан 14.

Железнички одбор ради ове послове:

1., даје мишљење о постављању, унапређењу, отказу службе и пенсионовању службеника, по одредбама овога закона;

2., он је дисциплинарни суд за све неуказно железничко особље, и изриче све дисциплинарне казне по одредбама овога закона;



3., даје мишљење о свима важнијим питањима, која се тичу више одељења, а Дирекција их упути одбору на расправљање;

4., даје мишљење о предлогу за годишњи буџет;

5., даје своје мишљење о свима питањима, која се односе на унапређење и усавршавање железничке струке, и на једнообразност железничке администрације;

6. даје претходно мишљење о свима правилницима и пословницима, који се по одредбама овога закона имају израдити и поднети Министру грађевина на одобрење.

7., даје своје мишљење и о свима другим питањима, која му поднесе Дирекција, или поједини чланови одбора предложе, а овде нису поменута.

Железнички одбор међу тим не може расправљати питања, која се тичу којег члана тога одбора.

Члан 15.

Одбор може пуноважно радити, кад има на окупу најмање седам чланова, рачунајући у тај број и председника.

Одбор доноси одлуке по већини гласова, а кад су гласови подједнако подељени, онда је већина гласова на оној страни на којој је глас председника. Сви присутни чланови дужни су гласати.

Кад је питање о неком службенику, онда ће у седници одбора увек присуствовати начелник

односно вршилац дужности начелника, оног одељења, коме дотични службеник припада, но исти важи у таквом случају као референт без права гласа.

Седнице одбора сазива председник према потреби.

У одсуству председника, седнице одбора сазива помоћник директора односно по звању најстарији члан одбора.

Чланови одбора позивају се у седницу на писмено.

Ради обавештења одбор има право да позове и друга лица, која нису чланови одбора, но таква лица немају права гласа.

Правни референт води записник одборских седница, у који се уписују све одборске одлуке.

Исто тако у записник се уписују и одвојена мишљења, и то онако, како их поднесу чланови, који су одвојили мишљење.

Записник потписује председник и сви присутни чланови.

Препис записника доставља се одмах Министру грађевина.

III

Тарифски одбор.

Члан 16.

При Дирекцији српских државних железница постоји тарифски одбор, који ће давати Министру грађевина своје мишљење о свима важнијим тариф-

ским питањима, сем оних, за која Министар грађевина налази да их треба расправљати у Министарском Савету.

Члан 17.

Тарифски Одбор подноси Министру грађевина своје мишљење :

1., о јединичним ценама унутрашње тарифе за возидбу путника, пртљага, брзовозне и споровозне робе, као и о тарифским изменама и допунама ;

2., о тарифским ставовима, које треба дати за поједине предмете у непосредном саобраћају са иностранством ;

3., о повластицама, које се траже за извесне извозне и провозне предмете ;

4., о тарифи за железничко-царинско посредовање ;

5., о изменама и допунама правилника за железнички саобраћај ;

6., о свима другим питањима, која му Министар грађевина упути ; и

7., тарифски одбор може расправљати и подносити Министру грађевина своје мишљење и о другим питањима, која овде нису набројана, али би он сâм налазио, да их треба расправљати у седници одбора.

Члан 18.

Тарифски Одбор састављен је из петнаест чланова.

Стални су чланови Одбора :

1., директор Државних Железница, који је уједно и председник Тарифског Одбора;

У одсуству директоровом председава помоћник директоров.

2., помоћник директора;

3., начелник контроле прихода (IV);

4., начелник саобраћајног одељења (V);

5., начелник комерцијалног одељења (VIII);

6., начелник одељења⁴ за трговину, радиност и саобраћај при Министарству Народне Привреде;

7., начелник царинске управе при Министарству Финансија;

8., управник царинарнице на београдској железничкој станици;

9., два трговца извозника стоке;

10., два трговца извозника хране;

11., један трговац увозник;

12., један индустријалац; и

13., један шпедитер.

Чланове под бројевима 9., 10., 11., 12., и 13. предлаже Београдско Трговачко Удружење односно Трговачка Комора, по два кандидата за свако место; од којих се по један утврђује Краљевим Указом на предлог Министра грађевина.

За деловођа Тарифског Одбора поставља Министар Грађевина једнога чиновника Дирекције Државних Железница,

Министри грађевина, Финансија и Народне Привреде могу, кад год нађу за потребно, присуствовати седницама Одбора. Директор ће бити

⁴ У закону од 16. маја 1910. погрешно је оштампано „начелник комерцијалног одељења за трговину“.

дужан ове министре увек извештавати о седницама Тарифског Одбора, шаљући им уз извештај и дневни ред.

Члан 19.

Чланови поменути у чл.18. под бројевима: 1., 2., 3., 4., 5. и 6.⁵ по своме службеном положају већ су чланови тарифског одбора, а остали постављају се, на предлог Министра грађевина, Краљевским указом, и то на две године.

Члан 20.

Тарифски Одбор састаје се на писмен позив председника према потреби.

Он може радити само онда, кад има на окупу најмање девет чланова.

Чланови, који би били интересовани у предмету који је изнет на решавање, не могу присуствовати у седници.

Сви присутни чланови дужни су гласати.

При једнакој подели гласова, већину има оно мишљење, за које је председник.

Тарифски одбор даје Министру грађевина своје мишљење написмено, са разлозима и одвојеним мишљењима и то онако, како су их дали чланови, који одвајају мишљење.

Члан 21.

Тарифски одбор има нарочиту књигу у коју бележи дан састанка, предмет саветовања и у препису дато мишљење Министру грађевина.

⁵ Треба да важи и за чланове под 7 и 8.

Члан 22.

Чланови тарифског одбора који нису државни чиновници добијају као награду за свој рад по десет динара од сваке седнице, у којој су присуствовали.

Овај издатак пада на терет буџета железничке Дирекције.

IV

Буџет, састав рачуна и однос Дирекције према Главној Контроли.

Члан 23.

Дирекција српских државних железница саставља годишњи буџет железничког прихода и расхода за железнице и све установе којима она управља и са мишљењем Железничког Одбора подноси га Министру грађевина.

Народном Скупштином одобрени буџет извршује Дирекција.

Члан 24.

У железнички приход улазе:

- 1., возарина, наплаћена за пренос путника и робе;
- 2., закупна цена гостионица, земљишта, стоваришта и остале имовине железничке;
- 3., колска кирија;
- 4., приходи од установа, које железничка Дирекција експлоатише, и

5., сваковрсна друга примања, као и ванредни и неподвижни приходи експлоатације државних железница и њених установа.

Члан 25.

Државни транспорти, у које долазе и поштански, осим преноса за Управу Монопола, врше се по нарочитој тарифи, са спуштеном возарином, коју прописује Министар грађевина на предлог Тарифског Одбора.

Државним транспортима као и транспортима појединих индустријских предузећа и привредних удружења, не могу се одобравати веће повластице у возидби испод најнижег тарифског става, који постоји за пренос робе на појединим пругама нормалног и уског колосека.

Члан 26.

За преглед и контролисање свега железничког примања, и за обрачун са страним железницама, при Дирекцији државних железница, постоји нарочито стручно одељење „Контрола прихода.“

Ово одељење сматра се као државна железничка контрола, и контролише целокупну радњу појединих одговорних железничких рачунополагача, којима рачуне прегледа, своје примедбе ставља или разрешницу издаје, према прописима и правилима железничким, што ће их прописати Министар грађевина у споразуму са Главном Контролом.

Члан 27.

Службеници српских државних железница, који рукују новцем или материјалом и инвентарским предметима, као и који троше материјал, одговарају по одредбама овога закона и закона о уређењу Главне Контроле Дирекцији за све новчано и рачунско руковање железничком имовином, као и за тачну примену железничких правилника и тарифа.

Начин, како ће се вршити тачан и непрекидан надзор над поменутиим службеницима, прописује се нарочитим правилником.

Члан 28.

Редовни трошкови експлоатације тројаке су природе:

- 1., издаци лични, као плате и разноврсни додаци особља по одредбама овога закона;
- 2., стварни издаци за набавку потрошног материјала инвентарских предмета, оштете, осигуравања ит.д.; и
- 3., неподвижни експлоатациони издаци.

Сви редовни трошкови српских државних железница, плаћају се из железничког прихода.

За извршење ванредних и неподвижних грађевина, радова и набавака, као и за обнављање горњег строја, возног материјала и механичких постројења, уноси се сваке године у буџет Дирекције државних железница сума од 5% предвиђенога бруто — прихода, као резервни фонд, чија ће се готовина давати Управи Фонда на приплод.

Члан 29.

Све исплате, за ма коју грану службе, или за извршене радове и набавке, вршиће се упутницама, које оверава дотични начелник одељења, начелник рачунског одељења и контрола издавања, а одобрава директор.

Члан 30.

Сав потрошни материјал, као и инвентарске предмете, набавља по одобрењу Дирекције, а у границама одобреног буџета, њено економно одељење.

Поједина одељења, која тај материјал троше, контролишу сваку набавку по количини и каквоћи.

Сви предмети, које Дирекција набавља за своју потребу, и који дођу на њену адресу, ослобођавају се царине и свију царинских и осталих државних и општинских дажбина.

Члан 31.

У рачунском одељењу постоји нарочити стручан одсек „Контрола издавања“, за преглед и контролисање рачуна о потрошњи и издавању.

Овај одсек сматра се као државна железничка контрола издавања. Према томе, она контролише по правилима и прописима, што ће их прописати Министар грађевина у споразуму са Главном Контролом, целокупну радњу свију рачунополагача и одељења, којима прегледа рачуне, ставља своје примедбе на исте, или их одобрава као исправне.

Члан 32.

Књиге, по укупној рачунској и новчаној радњи Дирекције, воде се по систему двојног књиговодства.

Члан 33.

Приход државних железница, који претече по измирењу редовних трошкова експлоатације, предаваће се Министарству Финансија поступно.

Члан 34.

Дирекција српских државних железница подноси своје рачуне Главној Контроли на преглед и одобрење, најдаље за шест месеца по истеку рачунске године.

Члан 35.

Главна Контрола дужна је да рачуне и закључне књиге Дирекције српских државних железница прегледа и испита најдаље за шест месеца, рачунајући од дана кад јој Дирекција поднесе рачун о своме прошлородишњем раду.

Овај преглед врши Главна Контрола у самој Дирекцији. Кад се Главна Контрола — тако прегледајући рачуне и књиге и упоређујући ове са поднесеним билансом — увери, да је све исправно и на законима основано, онда одмах издаје разрешницу Дирекцији државних железница.

Главна Контрола издаје ову разрешницу, изузетно од тачке 3. члана 97. закона њеног устројства, простим уверењем од стране својих иза-

сланика, да је биланс упоређен са књигама, и да је исправан.

Ово уверење исписују и потписују изасланици Главне Контроле на самом билансу у два примерка. Један задржавају рачуноиспитачи за Главну Контролу, а други се чува у Дирекцији државних железница.

Члан 36.

Према члановима 26. и 31. овог закона, Главна Контрола не упушта се у детаљна испитивања рачуна и наплата железничких такса, нити пак у испитивања ставичних рачуна са страним железницама.

Међутим Главна Контрола је дужна да одреди изасланике, који ће непрекидно на лицу места, у Контроли Прихода и Рачунском Одељењу Дирекције, контролисати све рачуне примања и издавања.

V

Особље Државних Железница.

A.

Опште одредбе.

Чл. 37.

Све железничко особље дели се на:

- 1., чиновнике, сталне и привремене;
- 2., званичнике, сталне и привремене;
- 3., служитеље, сталне и привремене; и

4., помоћно особље (чиновнички и званичнички приправници, преписивачи, цртачи, занатлије, радници и надничари).

Чл. 38.

Стални чиновник, званичник и служитељ може бити само српски грађанин, који је одслужио свој рок у стајаћој војсци, или је од тога ослобођен; који је навршио 21 годину; који је доброг владања; који није под старатељством или стециштем; који није осуђиван, нити је ослобођен из недостатака доказа, нити под истрагом за злочине и преступе, који су извршени из користољубља или повлаче за собом губитак грађанске части, а поред свега тога, који има овим законом прописану квалификацију.

Чл. 39.

Лица која нису српски грађани или нису служила рок у војсци, нити су ослобођена од тога, а имају све остале квалификације по чл. 38. и 40. овога закона, могу се примити, и то странци само у недостатку српских грађана, само за привремене службенике, под условима који су означени у овоме закону.

Чл. 40.

За инжењерску, лекарску и правну службу, важе прописи који о томе постоје у посебним законима за државне чиновнике тих струка, као

и прописи у закону о чиновницима грађанског реда, за државну службу у опште.

У свима осталим струкама железничке чиновничке службе, могу се за чиновнике и чиновничке приправнике постављати само таква лица, која су са добрим успехом свршила најмање осам разреда средње школе или која су свршила трговачку, учитељску, техничку, железничку или другу какву стручну школу, која се са овима равна.

За чиновнике и чиновничке приправнике, који морају по овом закону полагати и стручне испите, могу бити постављена лица, која су са добрим успехом свршила седам разреда средње школе или једну од поменутих школа.

За саобраћајне и административне званичнике и званиничке приправнике могу се поставити таква лица, која су свршила најмање четири разреда средње школе или какву другу стручну школу, која је овој равна.

За остале званичнике могу се поставити само таква лица, која су свршила најмање два разреда средње, грађанске или занатске школе.

Изузимају се од претходних прописа само они који се затеку у служби српских државних железница, када овај закон ступи у живот.

За служитеље могу се поставити лица која знају читати и писати.

Члан 41.

Министар грађевина прописаће, на предлог Дирекције, нарочити, правилник за полагање ис-

пита, као и друге потребне услове, за сва места у железничкој служби, за која то стручна природа посла захтева.

Од полагања ових испита могу се ослободити, по одлуци Железничког Одбора, она лица, која су положила такве испите на страни.

Члан 42.

На егzekутивну службу не могу бити употребљена лица, која нису здрава и правилно телесно развијена, која су нема, глува, кратко-вида, или која не распознају боје.

Члан 43.

За приправнике могу се поставити само лица, која су навршила 18 година а нису старији од 25 год. а која су нежењена.

За сталне службенике у егzekутивној служби не могу се поставити лица, старија од 35 година, осем ако су се још пре навршетка 35. године старости затекли у служби као привремени службеници.

Члан 44.

Сродници по крви до четвртог степена, а по тазбини до другог степена закључно, као и лица, која стоје међу собом у односу усвојитеља и усвојеника, не могу бити у непосредно подчињеном службеном односу, нити у таквим службеним положајима, на којима би један другог имали да контролишу. Ако би се у току службовања два

службеника браком или усвојењем ородила у означеним степенима, онда се млађи мора преместити. Затајивање оваког сродства казниће се дисциплинарно.

Члан 45.

При једнаким способностима имају српски грађани првенство према странцима. Од српских грађана пак, имају првенство, они, који су служили већ при железници, или као нижи чиновници у војсци.

Члан 46.

Стални чиновници постављају се и унапређују Краљевским Указом, на предлог Министра грађевина.

Привремене чиновнике и све званичнике поставља и унапређује Министар грађевина, на предлог Дирекције, издајући им о томе декрет.

За свако постављење и унапређење сталних и привремених чиновника и званичника, нужно је претходно мишљење Железничког Одбора.

Приправнике, преписиваче, цртаче, служитеље и занатлије, поставља и унапређује директор, издајући им о томе уверење; но за постављање сталних служитеља нужно је претходно мишљење Железничког Одбора.

Остало особље поставља начелник одељења.

Члан 47.

Особље се унапређује према спремној за рад и доказаној марљивости у служби. При јед-

наким способностима и једнакој марљивости имају првенство лица са већом школском спремом.

Сваки службеник мора провести у једној класи најмање три године, изузимајући случај, кад се неки службеник, по положеном стручном испиту, преводи из нижег реда у виши; а мора бити унапређен најдаље кад наврши четири године службе у једној класи, а пензионован или отпуштен, ако је за то време био немарљив или неуредан.

При унапређењу може се добити само једна класа.

Ови прописи важе и за техничко особље Министарства грађевина.

Б.

О дужностима и правима.

Члан 48.

Све особље дужно је, да своје послове и дужности врши тачно, савесно и по законским одредбама и наредбама претпостављених власти.

Но оно што казнени законик као злочин или преступ забрањује и казни, као и налоге противу безбедности саобраћаја, неће нижи службеник никад смети да изврши по наредби старијега, већ је дужан јавити својој вишој власти, о тако примљеној наредби.

Члан 49.

Све стално и привремено особље, изузимајући повремене раднике, полаже при ступању

у службу заклетву, пред свештеником и директором или једним вишим чиновником кога директор одреди.

Заклетва гласи:

„Ја Н. Н. заклињем се свемогућим Богом: да ћу владајућем Краљу веран бити; да ћу се земаљског Устава савесно придржавати; да ћу се државним законима и законским наредбама претпостављених ми власти покоравати; да ћу при вршењу службе штедњу одржавати и државне и службене тајне верно чувати; да ћу се савесно придржавати прописа, који се тичу безбедности железничког саобраћаја; да ћу дужности, које су са мојом службом скопчане, не само сам савесно испуњавати, него да ћу настојавати, да све прописе и сваки други извршује као што треба“.

„Тако ми Бог помогао“.

Ову заклетву полажу и она лица, која из других надлештва пређу у службу државних железница, без обзира на заклетву коју су тамо положила.

Члан 50.

Сваки службеник одговара за све повреде и штете железничке имовине, а тако исто и за повреде, мање и губитке приватне имовине, која је железница поверена, и према томе накнадиће у опште сваку штету, коју је железници нанео злонамерно или непажњом.

Ако је штета учињена кривицом више њих, онда сви дају накнаду заједнички, сразмерно сво-

јој кривици. Ако се пак удели у кривици не могу одредити, онда сваки одговара за штету, по сразмери своје сталне плате.

Накнада се одређује службеним путем, и у колико се не би наплатила одмах готовим новцем, наплатиће се из плате, пензије или потпоре кривца, без посредовања власти.

Међу тим таква штета, за коју се не може нико кривити, или се не може кривац одредити, расходоваће се цела; а у случају да се кривац нађе, али се не би могао целом штетом теретити, наплатиће се од њега само неки део штете, а остатак ће се расходовати.

Члан 51.

Особље, које за време вршења своје дужности долази у додир са грађанством, носи у том времену службено одело, или прописану значку.

Железничком особљу, које врши егzekутивну службу, Дирекција набавља службено одело на поступну отплату.

Свем овом железничком особљу, до плате од 2200 динара, даваће се за набавку одела новчана помоћ, максимум 50⁰/₀, а минимум 30⁰/₀ вредности одела.

Све ближе одредбе о службеном оделу, прописује Министар грађевина, на предлог Дирекције, нарочитим правилником.

Члан 52.

Железничком особљу забрањује се безусловно, да под својим или под туђим именом

предузима набавке и грађевине, које врши Дирекција српских државних железница.

Исто тако забрањује се железничком особљу да буде посредник предузимача, или да без одобрења Министра грађевина суделује у управи каквог приватног железничког предузећа у земљи.

Члан 53.

Све железничко особље, које је неопходно потребно за вршење железничке службе, ослобођава се од личних војних дужности, како за време мобилизације и рата, тако и за време војних вежбања.

Ово не вреди за резервне официре.

Члан 54.

Ни један службеник не сме од дужности одсуствовати без надлежног одобрења.

Само у случају хитне и неодложне потребе одсуство могу дати: до двадесет и четири часа, шеф станице, ложионице и централног магацина; а до три дана, начелник одељења, секциони инжењер, управник радионице или друге какве управе која потпада под Дирекцију.

Дуже одсуство, као и одсуство у случају, кад је потребна замена скопчана са издацима, даје Дирекција на основу писмене молбе.

Занатлијама, радницима и надничарима одобравају одсуство њихови шефови, односно управници.

Сваки службеник има права на петнаест дана одсуства у години ради одмора и опорављења.

Употребу одсуства одређује Дирекција тако, да не буде на штету службе.

Члан 55.

Директор железница премешта: по молби, по потреби службе и по казни све званичнике са платом до 2 000 динара закључно, као и све служитеље и помоћно особље, а званичнике преко 2 000 динара по одобрењу Министра грађевина.

Чиновници се премештају Краљевим указом.

Члан 56.

Улогом железничког особља и редовном годишњом државном помоћи, која ће се сваке године уносити у буџет, образује се „помоћни фонд“, коме је задатак:

1. Да ономе особљу, које не улаже у удовички фонд чиновника, нити у пенсионни фонд званичника и служитеља (занатлије, радници ит.д.) даје помоћ у случају неспособности за рад и у старости, а њиховој породици у случају смрти;

2. Да свем железничком особљу у случају болести, даје лекарску помоћ и лекове.

Хонораре железничких лекара плаћа држава, а лекови и болеснички трошкови плаћају се из помоћног фонда.

Који од железничког особља морају бити обавезни чланови овог фонда, колики ће бити њихов улог, као и остале одредбе за овај фонд пропишаће Министар грађевина Краљевском Уредбом, на предлог Дирекције, а по саслушању Железничког Одбора.

Члан 57.

Све железничко особље, указно, стално и привремено, а тако исто и радници и занатлије, као и њихове породице, немају права на накнаду по закону о обавези за накнаду штете учињене смрћу и телесном повредом при железничком саобраћају, од 21. априла 1885. године.

У таквим случајевима железнички службеници, а тако исто и њихове породице, добијају накнаду у пенсији по одредбама овога закона.

Радници пак и сви они, који не улажу у пенсионни фонд, а улажу у помоћни фонд, добијају помоћ из помоћног фонда, према чл. 56. овога закона, а тако исто и њихове породице.

В.

О плати и осталим накнадама.

Члан 58.

Стални и привремени чиновници, званичници и служитељи уживају годишње плате и то:

а) Чиновници (стални и привремени):

	дин.
1., директор	{ I кл. 10 000 II „ 8 500
2., помоћник директора	8 000
3., начелници одељења	7 000
4., инспектори	{ I кл. 6 500 II „ 6 000

дин.

5., правни референт	{	I кл. 6 000
		II » 5 000
6., виши чиновници, као : виши инжењер, виши контролор, виши благајник, виши књиговођ и сани- тетски референт.	{	I кл. 5 500
		II » 5 000
7., инжењери	{	I кл. 4 500
		II » 4 000
		III » 3 500
		IV » 3 000
8., подинжењери	{	I кл. 2 500
		II » 2 000
9., чиновници као : контролор, секретар, књиговођ, благајник, ра- чуноиспитач ; чиновник : саобраћај- ни, административни, радионички, ложонички, магацински итд.	{	I кл. 4 200
		II » 3 600
		III » 3 000
		IV » 2 500
		V » 2 000
		VI » 1 500

б) Званичници (стални и привремени):

дин.

10., саобраћајни и администра- тивни званичници, радионички по- словођ, надзорник машина	{	I кл. 3 240
		II » 2 760
		III » 2 400
		IV » 2 040
		V » 1 680
		VI » 1 440

	дин.
11., машиновођи	I кл. 2 880
	II » 2 520
	III » 2 160
	IV » 1 920
	V » 1 680
12., надзорник: станице, пруге, мостова, тунела, грађевина, фабрике, телеграфа; возовођ, магаџинар, прегледач кола, машинист, станични, магаџински и ложсионички званичници	I кл. 2 520
	II » 2 160
	III » 1 920
	IV » 1 680
	V » 1 440
13., манипулант воза, кондуктер, експедитор, штампар билета, литограф, телеграфисти и женски службеници (благајници, телеграфисти, и остали женски званичници).	I кл. 2 220
	II » 2 040
	III » 1 860
	IV » 1 680
	V » 1 500
	VI » 1 320
14., надзорник: магаџина кола; чувар пулсометра, руковалац маневре	I кл. 1 920
	II » 1 740
	III » 1 560
	IV » 1 380
	V » 1 200

в) служитељи (стални и привремени):

	дин.
15., десетар, ложач, вратар, кочничар, чувар телеграфа, надзорник пртљага	I кл. 1 680
	II » 1 500
	III » 1 320
	IV » 1 140
	V » 960

	дин.
16., скретничар, маневрист; чувар: пруге, станице, магаџина, ложионице, радионице, кола; лампист, авизер, канцелариски послужитељ.	I кл. 1 560
	II „ 1 440
	III „ 1 260
	IV „ 1 080
	V „ 900

Инспектора може бити највише по два у одељењима: саобраћајном, за одржавање и машинском; највише пет, при управи са грађење. У свима другим одељењима, изузев општег, највише по један инспектор.

Само лица са факултетском спремом могу бити виши чиновници и инспектори.

Виши благајник и виши књиговођ могу бити лица, која су свршила Трговачку Академију или њој равну школу на страни.

Плате техничког особља важе и за Министарство Грађевина (подинжењере, подархитекте итд.).

Техничко особље Дирекције и Министарства Грађевина не сме радити никакве приватне послове, без одобрења Министра грађевина за сваки поједини случај.

г) Помоћно особље.

Помоћно особље не ужива сталну годишњу плату, већ се плаћа на месец, односно на дан, с тим да дневница не може бити већа од пет динара за преписаче и цртаче.

Свима железничким службеницима, сем чиновника, рачуна се плата од дана кад ступе на дужност.

Члан 59.

Сем помоћног, све особље железничко, које по природи својега посла мора стално да се бави на прузи, има права на бесплатан стан, а ако тога нема на сразмерну новчану накнаду.

Ова новчана накнада не може бити већа од 20% сталне плате.

Све ближе одредбе о бесплатним становима и накнадама за исте, прописаше Министар грађевина, на предлог Дирекције, нарочитом *Уредбом*.

Члан 60.

У случају болести, стални службеници уживају за годину дана целу плату.

Привремени службеници, са којима не би био закључен нарочити уговор, добијају, у случају болести, целу плату за прва три месеца, а половину плате за даља три месеца.

Но ако се докаже, да је болест проишла услед вршења службе, може се одобрити, да привремено особље прима за шест месеца целу плату. У том случају решава Министар грађевина, на предлог Дирекције.

Приправници, преписачи и цртачи у случају болести добијају своју плату за месец дана. У изузетним случајевима и ако заслужују призрења, може им се плата издати још за два месеца о чему решава Министар грађевина, на предлог Дирекције. Надничари, занатлије и радници као чланови *помоћног* фонда добијају у болести помоћ, коју одређује *Уредба за болнички фонд*.

Члан 61.

За време одсуства, које није дато ради лечења или војних вежбања, добијају целу плату привремени чиновници, званичници и служитељи за месец дана, а приправници, преписачи и цртачи за петнаест дана.

Члан 62.

Привремени чиновници, а тако исто и стални званичници и служитељи — који су, изузетно од чл. 53. овог закона, позвани на војну дужност — за време вежбања, мобилизације или рата, уживају за све време вршења те службе целу плату.

Привремени званичници и служитељи, а тако исто приправници, *преписивачи и цртачи*, уживају у тим случајевима половину плате.

Надничари, радници и занатлије немају право на плату или дневницу за време вежбања, мобилизације или рата. Међутим, ако су ожењени, и ако су у служби државних железница најмање *годину* дана, добијају половину плате или дневнице за све време војног вежбања, а у случају мобилизације или рата, само за прва три месеца.

Службеници који су страни поданици, кад у поменутим случајевима врше војну дужност у својој домовини, не уживају никакву плату ни накнаду.

Члан 63.

Сваки службеник који врши службу ван места или круга свога редовног службовања, добија

нарочиту накнаду, ако му се за то, у интересу службе и касе државне, не одреди накнада одсеком.

За ове накнаде вреди закон о накнади подвозних, попутних и селидбених трошкова државних чиновника и служитеља.

У име дневнице имаће занатлије три динара; ученици занатлија (шегрти) и радници по један и по динар дневно.

За рад на терену добија техничко особље, поред дневнице, нарочиту накнаду, коју одређује Министар грађевина на предлог Дирекције, али ова накнада не може бити већа од 50% законом одређене дневнице, ако рад на терену траје мање од три месеца.

За радове који трају дуже од три месеца добијаће у име дневнице и награде за теренски рад:

1. подинжењери	200	динара	месечно
2. инжењери	240	»	»
3. виши инжењ. и инспектори	300	»	»

Ко има права на награду за теренски рад, шта се под теренским радом разуме, прописује се нарочитом Уредбом.

Ове одредбе о накнади за теренске радове важе и за сва Министарства.

Члан 64.

Чиновници државних железница, кад се одреде да врше, ван своје канцеларије у Дирекцији, ноћну службу на станици у месту седишта Дирекције, добијају за време вршења те службе

дневницу. Станично особље кад врши ноћну службу у станицама јаког саобраћаја, добија за ноћ, рачунајући од 8 часова у вече до 5 часова ујутру, нарочиту награду, и то:

Чиновници по 2 динара
Званичници по 1.50 динара
Служитељи по 1 динар.

Министар грађевина одређује, на предлог Дирекције, коме ће се особљу и у којим станицама давати ова награда за ноћну службу.

Члан 65.

Кад особље службеним послом путује, добија бесплатну карту за наше железнице, а по могућству набављају му се такве карте и од страних железница и паробродских друштава.

Особље које плати подвоз на железници или пароброду, немајући бесплатних карата, има право на накнаду само за фактичке издатке; а за подвоз на колима важе одредбе закона о накнади подвозних, попутних и селидбених трошкова, државних чиновника и служитеља.

Члан 66.

За службено путовање железницом, машинско и возно особље добија накнаду према пропутованим километрима.

Та накнада износи од једног километра:

а., за путничке возове и саме локомотиве:
машиновођу 1.50 паре

возовођу, манипуланту воза и ло-
 жачу 1— пара
 кондуктеру и кочничару 0·70 паре

б., за мешовите, војне и теретне возове:

машиновођу и возовођу 2— паре
 ложачу, манипуланту воза и кон-
 дуктеру 1·75 паре
 кочничару 1·50 паре

Возном и машинском особљу са службом на споредним пругама до 50 километара дужине, ова накнада (километража) повећава се са 50%.

Осим тога машиновођу и ложачу рачуна се 1 сахат држања паре у 2·5 км., а 1 сахат маневрисања у 16 км. возње са путничким возовима.

Маневрисање у међустаницама са машином воза узима се у рачун само онда, кад оно износи најмање 15 минута.

При возидби са хладном локомотивом, потпуна накнада припада само машиновођу или ложачу, који машину прати.

Остало машинско и возно особље, које путује у режији на локомотиви или возу, у цели да неки воз прими, или се враћа у место сталног службовања, добија само половину поменуте накнаде.

При заступању, заступник има права на накнаду, која би припадала ономе, кога заступа.

Члан 67.

Кад се машински и возни службеник, по дужности својој, мора да бави ван места свога

пребивања, онда му се даје бесплатно одмориште у самој станици.

Ако, пак, нема за њ нарочитог места у одморишту, онда му се осим накнаде за пропутване километре даје: половина дневнице за бављење преко шест часова, а цела дневница за бављење преко дванаест часова; али тада је шеф ложионице, односно станице, дужан, да у службеној књизи дотичног службеника потврди, зашто није могао добити места у одморишту.

Ако машинско и возно особље пробави по службеној потреби ван места свога сталног пребивања више од три дана, онда му се за све то време даје осем накнаде за пропутване километре још и цела дневница, па имао или немао одморишта на линији или у месту где је то време пробавио.

Члан 68.

Особље, које учини разложну уштеду од прописане количине потрошног материјала, добија награду, коју одређује Министар грађевина на предлог Дирекције, а која не може износити више од 50% уштеђене вредности.

Члан 69.

Службеник, који се премешта по молби или потреби службе, добија бесплатан подвоз на железници за себе, породицу и за ствари.

Кад се службеник премешта по потреби службе, добија још и селидбене трошкове по закону о накнади подвозних, попутних и селид-

бених трошкова, државних чиновника и служитеља.

Члан 70.

Кад нижи службеник стално врши дужност вишег службеника, којег је место упражњено, добија све с тим звањем скопчане накнаде, осем плате.

Г.

Кривице и казне.

Члан 71.

Свака неправилност у вршењу службених дужности, радња противна положеној заклетви, невршење правилника, прописа, наредаба и упуштава, као и недостојно понашање — у колико све то не потпада под одредбе општег кривичног законика — казни се административно и дисциплинарно.

Члан 72.

Административно казни се свака неправилност или немарљивост у вршењу службе, која за собом не би повлачила већу одговорност.

Административне су казне :

- 1., усмен и писмен укор;
- 2., губитак плате до 15 дана; и
- 3., премештај по потреби службе, без накнаде селидбених трошкова.

Казну укора и губитак плате до пет динара може да изрече начелник одељења над својим особљем, а све казне може изрицати директор, осем казну премештаја над чиновником, који има плату преко 2 000 динара.

Ово вреди и за указне чиновнике.

Жалба противу овакве административне казне може се поднети у року од пет дана, и то: Дирекцији, када је казну изрекао начелник одељења, а Министру грађевина када је казну изрекао директор.

Члан 73.

Дисциплинарно казни се у опште свака повреда званичне дужности, железничких закона, *Уредаба* и правилника, ако је тиме у јачој мери повређена уредност, тачност и понашање у служби и ван ове, а нарочито:

1., неморално или недостојно владање у служби или ван ове;

2., лакомислено задуживање;

3., нечовечно и преко поступање са подручним особљем и у службеном додиру са приватним лицима;

4., рђаво вршење своје старешинске власти према млађима, нарочито кад старешина доброг и ваљаног службеника код више власти оцрњује или неспособног и неваљалог заклања и препоручује;

5., непослушност спрам старијих или према наредбама претпостављених власти;

6., свако злобно оговарање поступака и на-редаба власти, у канцеларији или пред млађим, у колико случај не би спадао у већи ред пре-ступа, који се казни по одредбама општег кри-вичног законика;

7., подговарање млађих или других лица на тужбу противу претпостављених им власти у опште;

8., саопштавање службених послова ненад-лежном особљу или страним лицима, а нарочито изношење истих на јавност; и

9., прављење смутње, свађање и неслагање са друговима у служби.

Члан 74.

Дисциплинарне су казне:

- 1., губитак плате до три месеца;
- 2., премештај без накнаде селидбених трош-кова;
- 3., искључивање од унапређења, за годину дана;
- 4., деградација неуказног службеника на не-посредно мању плату; и
- 5., отпуштање из службе.

Ове казне изричу се према мањој или већој кривици и према дотадашњем владању службе-ника.

Време проведено у класи, са које је служ-беник по тач 4. деградован, рачунаће се као време проведено у класи на коју је деградован.

Члан 75.

Сваки службеник може бити осуђен дисциплинарним судом на губитак своје службе, нарочито још и у овим случајевима:

1., ако је учинио дело из користољубља или такво, које се казни по прописима казненог законика као бешчастеће, без обзира на то да ли се предаје редовним судовима на суђење;

2., ако се докаже, да је при ступању у службу намерно ушотребрио лажне податке, или прећутао такве околности, које би му спречавале примање у службу;

3., ако је у служби више пута административно или дисциплинарно кажњен за исте погрешке и неправилности, те је непоправљив у служби;

4., ако намерно или крајњом несмотреношћу, лакоумисленошћу и опијањем доводи у опасност безбедност саобраћаја, или оваквим поступцима својим штети, или у опасност доводи материјалне или моралне интересе железничке службе; и

5., Ако откаже послушност.

Службеник, који је дисциплинарном осудом изгубио службу, не може бити поново примљен у државну железничку службу;

Отпуштање службеника на основу пресуде дисциплинарног суда објављује се у службеним новинама.

Члан 76.

Све дисциплинарне казне над неуказним службеницима изриче Железнички Одбор, као

њихов дисциплинарни суд, по одредбама овога закона.

Дисциплинарне казне над помоћним особљем изриче директор.

Члан 77.

Да би се службеник за учињену кривицу могао предати дисциплинарном суду на суђење, нужно је, да се претходно саслуша и његова кривица испеди.

Ислеђење ће вршити један или више следника, које Дирекција одреди, према величини кривице и другим околностима.

Иследници су овлашћени, да саслушају сами или преко других власти, а по потреби и да заклињу сведоке и друга лица, која се по закону могу испитивати и заклињати.

Испити тих лица имају исту важност, као да су код суда чињени.

Ако су кривице такве природе, да је у изгледу примена казни из чл. 74. тач. 4. и 5. овога закона, оптужени има права да се пред Железничким Одбором сам брани. Исто тако може имати и браниоца, који не мора бити правник.

Неодговарање оптуженога, сматра се као признање.

Ислеђење мора обухватити све околности, без разлике да ли се окривљени њима терети или правда.

И за административне кривице оптужени службеник редовно ће се преслушати, изузима-

јући ситније погрешке, где је представка претпостављеног службеника довољан доказ.

По свршетку свога рада, комисија ће спровести Дирекцији сва иследна акта са својим извештајем, у коме ће се изложити дотадашње владање дотичног саужбеника и кривице, ако је раније био кажњен.

Све иследне акте Дирекција упућује дисциплинарном суду, ако налази да дело не треба административно казнити.

Члан 78.

Дирекција наређује ислеђење и за дисциплинарне кривице указних чиновника, па све акте, са мишљењем Железничког Одбора, подноси Министру грађевина на даљи рад, према закону о чиновницима грађанског реда.

Члан 79.

Ако би се ислеђењем открила таква кривица, која се казни по општем кривичном закону, Дирекција ће, услед извештаја изасланика, позвати надлежну власт, да она предузме ислеђење таквог дела.

Члан 80.

Све железничко особље, указно, стално и привремено, које рукује железничком имовином у опште, па учини проневерење, Дирекција ће по учињеном ислеђењу предавати земаљским судовима на суђење.

Члан 81.

Кад који службеник падне под стециште, под кривично или дисциплинарно ислеђење, или ако прети опасност, да ће се осујетити ислеђење или да ће се оштетити својина, било железничка или туђа, или, најзад, кад безбедност службе или железничког саобраћаја захтева, да се исти од дужности уклони, може Дирекција удалити службеника од вршења дужности.

Исто тако и сваки претпостављени може удалити службеника од вршења дужности, кад безбедност саобраћаја то захтева. Но у том случају дужан је одмах извести Дирекцију, наводећи разлоге, са којих је дотични службеник уклоњен од дужности, па ће о томе Дирекција донети своје решење.

Службеник, уклоњен од дужности, добија половину сталне плате или дневнице за оно време, докле је уклоњен од дужности.

Ако се службеник, удаљен од дужности, огласи за невиног, онда му се накнадно враћа све што му је обустављено; ако се, пак, осуди на казну, онда ће се при изрицињу казне одлучити и о томе, шта се има урадити са обустављеном сумом.

Ако се отпусти из службе, пропада му обустављени део плате и дневнице.

Службеник, који се од дужности удали, не сме се употребити ни на какву самосталну службу, и од њега се одузимају све службене књиге и остали службени документи и акти.

Члан 82.

Председник дисциплинарног суда одређује дан суђења и тада износи све акте дисциплинарном суду.

Дисциплинарни суд решава, на основу учињеног ислеђења, већином гласова.

У случају подједнаке поделе гласова, вреди оно што је за оптуженог блаже.

Ако дисциплинарни суд нађе, да ислеђење није потпуно, може наредити накнадно ислеђење.

Исто тако дисциплинарни суд може наредити, ако за потребно нађе, да му оптужени и сведоци лично предстану. Саслушавање оптуженога и сведока бива усмено, а забележиће се само њихова главна казивања, која се односе на решавање кривице.

Поред решавања о кривици, дисциплинарни суд решаваће и грађанско питање о накнади штете и трошкова, ако би се то могло решити.

Дирекција доставља оптуженоме написмено пресуду или решење дисциплинарног суда.

Члан 83.

Оптужени службеник има право захтевати, да се онај судија дисциплинарног суда од суђења искључи, за кога би могао навести узроке, који беспристраност судије у сумњу доводе.

Исто тако и судија дисциплинарног суда има право сâм захтевати, да се искључи од суђења, ако би због каквих узрока држао да не треба у суђењу да учествује.

Како оптужени тако и судија, могу ово искључење тражити одмах у почетку суђења. Суд ће дисциплинарни према томе решити, има ли места искључењу или не.

Противу решења дисциплинарног суда оптужени може се жалити Министру грађевина у року од петнаест дана, рачунајући то време од дана кад му је решење саопштено.

Решење дисциплинарног суда одмах је извршно, чим га одобри Министар грађевина.

Члан 84.

Свака административна и дисциплинарна казна уводи се засебно у службени лист дотичног службеника.

Д.

Престанак службених односа железничких службеника.

Члан 85.

Службенику, који дуже од три дана изостане од дужности без допуштења, и за то време не јави се Дирекцији, огласиће се место за упражњено и од тога дана губи право на сваку накнаду.

Ово вреди и за указне чиновнике.

Члан 86.

Давањем оставке, службеник се одриче плате, пензије и свију осталих користи, које су са службом скопчане.

Службеник који да оставку, дужан је да своју дужност врши, док је уредно не преда лицу, које буде одређено, да је од њега прими.

Ради ове предаје дужности, Дирекција може разрешење од дужности одложити, и то: ако стални службеник даје оставку, најдаље до три месеца; ако је даје привременни службеник, било с годишњом или месечном платом, најдаље за месец дана; а ако службеник спада у помоћно особље, изузимајући надничаре, најдаље за четрнаест дана. Сви ови рокови рачунају се од дана предате оставке.

Ако би службеник напустио дужност пре истека дотичног рока, сматра се да је из исте по казни отпуштен.

По истеку означених рокова, службеник се мора од дужности разрешити.

Службеник добија све што му припада до дана разрешења.

Члан 87.

Служба се може отказати, кад захтевају интереси железнице.

Службу отказује:

1. Дирекција, сталним и привременим служитељима; и

2. Министар грађевина привременим чиновницима и сталним и привременим званичницима.

Сталним чиновницима, званичницима и служитељима, може се отказати служба само ако нису провели више од пет година у сталној служби, а осталом особљу у свако доба.



Сталном службенику, који је провео више од пет година у сталној служби, ако постане телесно или умно неспособан за службу, а није стекао право на пензију по чл. 89. и 108. овога закона, отказаће се служба, а на име помоћи издаваће му се највише 30% од његове последње плате, и то чиновницима из државне касе, а осталима из њиховог пензионог фонда.

Исто ће тако имати 30% од просечне месечне зараде стални радници и занатлије, који проведу стално пет година у железничкој служби, па постану телесно или умно неспособни за службу.

Ова помоћ даје им се из помоћног фонда.

Железнички Одбор увек даје претходно мишљење о отказу службе привременим чиновницима, сталним званичницима и сталним служитељима.

Члан 88.

Стални чиновник, званичник и служитељ, са више од пет година сталне службе, може се из ове отпустити само по пресуди дисциплинарног суда.

Отпуштени службеник нема права ни на какву накнаду, и престаје му тећи плата и све остало од дана разрешења од дужности.

Члан 89.

Стални службеник има права на пензију:

1., кад наврши 30 година службе — сем машиновођа, надзорника пруге, мостова и тунела,

возовођа, манипуланта воза, кондуктера, ложача и кочничара, који имају право на пенсију кад наврше 25 година службе;

2., кад наврши 60 година живота;

3., кад због телесне или умне слабости за службу неспособан постане; и

4., кад због болести не би могао дуже од годину дана своје службене послове радити.

У свима побројаним случајевима, службеник се може и без његове молбе, а на предлог Железничког Одбора, ставити у пенсију.

Исто тако службеник се може ставити у пенсију сваки пут, кад год Железнички Одбор нађе, да интереси железничке службе то захтевају.

Службеник, који је због слабости стављен у пенсију, може се поново вратити у службу, по општим одредбама о постављању службеника.

Пенсија почиње тећи од дана, кад се службеник разреши од дужности.

Члан 90.

Кад стални железнички званичник или служитељ умре, издаје се породици његовој једномесечна плата из пенсионог фонда у име трошкова око сахране.

Породици умрлог сталног званичника или служитеља, која није по чл. 115. овога закона стекла право на пенсију, враћа се све што је умрли службеник положио у пенсионни фонд, по одбитку исплаћене једномесечне плате за сахрану.

Породица умрлога привременог службеника, који улаже у помоћни фонд, добија трошкове за сахрану по правилима помоћног фонда.

Члан 91.

Кад службеник иступи, или се отпусти из службе, онда се при исплати његове плате или зараде, првенствено накнађују сви мањци касе, и све оштете железничке имовине, што њему на терет падају.

Ово важи и за указне чиновнике.

VI

Пенсије службеника.

А.

Пенсије указних чиновника.

Члан 92.

За пенсије чиновника државних железница важе законске одредбе о пенсији државних чиновника грађанског реда, у колико није овим законом другојачије наређено.

Члан 93.

Право на пенсију задобија чиновник српских државних железница, кад наврши десету годину службе.

Чиновник, који је навршио десету годину службе, добија 40% своје сталне плате као пен-

сију. Са сваком даљом годином службе, расте пензија са 3⁰/₀ тако, да онај који је навршио тридесету годину службе, добија целу плату као пензију.

Ако би стални чиновник, при вршењу службе, био телесно осакраћен или онеспособљен за службу при удесу или каквим несрећним случајем, онда ће му се при одређивању пензије покрај редовних година службе, признати још десет година.

Ово вреди и за пензију удовице и деце, кад службеник погине при вршењу службе.

За уплату овога ванредног улога Управи Фонда уносиће се у буџет Дирекције сваке године потребна сума.

За све чиновнике и службенике, који се затеку у служби при ступању овога закона у живот, рачунаће се у сталне године службе све године, које су провели у железничкој служби и пре првог закона од 1892., када уплате прописане улоге у Удовички фонд, без накнаде за протекло време.

Члан 94.

Привременом чиновнику, који на основу овога закона добије то звање, па постане указни чиновник, рачунаће се у године службе и оно време, које је у служби провео као привремени.

Према томе и привремени чиновници дужни су уплаћивати све улоге по закону о пензионском фонду за удовице и децу умрлих чиновника.

Кад привремени чиновник престане бити службеник српских државних железница, враћају му се улози без интереса.

Б.

Пенсије званичника и служитеља.

Члан 95.

Да би званичници и служитељи српских државних железница у својој старости и кад постану неспособни за рад, а тако исто, да би њихове удовице и деца по њиховој смрти имали издржавања — установљава се при Дирекцији нарочити фонд под именом: „Пенсиони фонд званичника и служитеља српских државних железница“, који се не може ни на какав други смер употребити.

Члан 96.

Фонд овај стоји под надзором Министра грађевина, а њиме рукује нарочити управни одбор.

Сви послови овога фонда сматрају се као службени, и ослобођавају се од свију такса, а врши их Дирекција српских државних железница.

Рачуни о приходима и расходима пенсионог фонда подносе се Главној Контроли на преглед редовно сваке године.

Дирекција подноси сваке године извештај Министру грађевина о стању фонда и извод рачуна о годишњем приходу и расходу. Овај из-

вештај предаваће се јавности у службеним новинама и саопштити особљу.

Новац и хартије од вредности овога фонда чува Дирекција српских државних железница под својом одговорношћу и то одељено од државнога новца.

Новчана готовина пенсионог фонда, по одлуци управног одбора и одобрењу Министра грађевина, издаваће се на приплод сигурном новчаном заводу, а може се уложити и у државне хартије од вредности или у зграде.

Члан 97.

Управни одбор пенсионог фонда састављају:

- 1., директор као председник;
- 2., помоћник директора као потпредседник;
- 3., начелници одељења; и

4., десет изабраних чланова пенсионог фонда, који су у месту становања Дирекције.

При бирању ових чланова за управни одбор бирају се још десет лица за њихове заменике.

Ови заменици долазе у управни одбор по реду и броју гласова, са колико су изабрани, чим се упразни једно место члана одбора, услед премештаја или других каквих узрока.

Чланове одбора и њихове заменике бирају, на позив Дирекције, сви стални званичници и служитељи писменим путем. Као изабрани чланови одбора и њихови заменици важе они чланови фонда, за које је гласало највише чланова пенсионог фонда.

Чланови управног одбора и њихови заменици бирају се на три године.

Члан 98.

Управни одбор састаје се редовно свака три месеца, а покрај тога и кад год то захте потреба фонда. Одбор сазива председник или његов заменик.

Одбор одлучује простом већином гласова, а може радити само онда, кад има на окупу најмање једанаест чланова, од којих петорица морају бити изабрани чланови.

Члан 99.

У круг рада управног одбора спада:

- 1., да рукује капиталом фонда;
- 2., да расправља сва важнија питања, која се тичу пенсионог фонда;
- 3., да по одредбама овога закона доноси одлуке о ванредним улозима чланова пенсионог фонда, који после 30. године ступе у службу, или се ожене после 35. године;
- 4., да доноси одлуке о праву на пенсију и о величини њезиној, по одредбама овога закона;
- 5., да решава о свима осталим предметима, који се односе на пенсионни фонд, а које Дирекција упути управном одбору на решење.

О руковању капиталом фонда, прописале се нарочита правила, која ће се поднети Министру грађевина на одобрење.

О раду управног одбора води се нарочити записник, у који се уписују све одлуке одбор-

ске. Записник води деловођ, који се бира из чланова управног одбора, а потписују га председник и сви присутни чланови одбора.

Записник се чува у општем одељењу Дирекције.

Чл. 100.

Све одлуке управног одбора извршује Дирекција, која правно заступа пенциони фонд.

Чл. 101.

Сви стални званичници и служитељи српских државних железница, било да су жењени или нежењени, чланови су овога фонда и имају право и дужност, да у исти улажу према одредбама овога закона.

Улози из овог фонда враћају се или преносе само у оним случајевима, који су у овоме закону изречно поменути.

Чл. 102.

Званичницима и служитељима који се затеку у железничкој служби при ступању овога закона у живот, а буду постављени за сталне, признаће се за године службе са правом на пенсију и све време проведено у служби на српској државној железници пре овога закона, ако, за на тај начин признате године, уплате све улоге, који су прописани чл. 103. овога закона, у колико то нису раније учинили, са 6% интереса до потпуне уплате.

Такви службеници дужни су — за тридесет дана, рачунајући од дана кад им се саопшти постављење за сталне службенике по овоме закону — да изјаве свој пристанак на накнадну уплату улога.

За све тако признато време, уплатиће лични службеник у пенциони фонд редовни улог од 5⁰/₀ — односно 6⁰/₀ за оне службенике, који по чл. 89. овога закона после 25 година службе задобијају право на пензију — према својој сталној плати, коју буде имао кад се постави за сталног службеника.

Члан 103.

Извори пенционог фонда ови су:

1., 50 000 динара, које полаже држава, једном за свагда, из прихода експлоатације, као основицу за установљење овога фонда;

2., 25⁰/₀ прве годишње плате, коју службеник добија, при постављењу за сталног службеника.

Ова ће се сума уплатити у 36 подједнаких месечних рокова без интереса.

3., 25⁰/₀ једногодишње повишице, која се има уплатити у 12 месечних рокова без интереса;

4., редовни улог по 5⁰/₀ — односно по 6⁰/₀, за оне службенике, који по чл. 89. овога закона после 25 година службе задобијају право на пензију — од сталне плате или пенсије, коју службеник ужива, без обзира на уплате под 2. и 3.;

5., ванредни улог оних службеника, који после навршених 30 година живота постану стални

службеници. Ови службеници уплатиће на име ванредног улога по 5⁰/₀ односно по 6⁰/₀ своје прве плате, за онолико време, колико су преко 30 година старији;

6., ванредни улог оних службеника, који се ожене после навршених 35 година живота. Ови службеници уплатиће на име овога ванреднога улога по 2¹/₂⁰/₀ од своје сталне плате, коју буду имали у време своје женидбе, и то за онолико година, колико имају преко 35 година.

Ова обавеза отпада, ако се службеник ожени удовицом, или ћерком умрлога железничког службеника, која ужива пенсију, па би преудајом или удајом престало са свим даље издавање пенсије.

Ванредни улози под бројевима 5. и 6. уплатиће се у 24 подједнака месечна рока са интересом 6⁰/₀.

7., улози привременог особља, по одредбама овога закона;

8., потпора државна, која износи четвртину оне суме, колику редовним својим улозима плаћају чланови пенсионог фонда (тачка 4. и 7.);

9., административне и дисциплинарне новчане казне оних службеника, који улажу у пенсионни фонд;

10., интерес на капитал фонда, као и приход од остале имовине фонда;

11., добровољни прилози појединаца и корпорација; и

12., ванредни улози који се имају уплатити по чл. 109. овога закона, за које ће Дирекција сваке године уносити у буџет потребну суму.

Члан 104.

Сви улози које особље има да уплаћује, одбијаће се по платним списковима од плате дотичног особља, сваког месеца, почевши од првога дана постављења.

Улози, које уплаћује држава из железничког прихода, срачунаваће се и исплаћивати свакога месеца, сразмерно наплаћеном проценту од особља.

Члан 105.

Улози, који се због пензионисања или смрти службеника нису могли пре наплатити, наплатиће се само из пенсије службеника или његове удовице и деце, ако им ова припада. Ове наплате не подлеже плаћању интереса, и морају се извршити најдаље у року од *шест* година.

Ово дуговање не може ни у ком случају окрњити право на пенсију.

Члан 106.

Издаци пенсионог фонда подмириваће се из прихода и капитала овога фонда.

Но ако овај фонд не би био у стању, да подмирује све издатке по одредбама овога закона, онда ће се, по одобрењу законодавне власти, недостатак подмиривати из железничког прихода.

Члан 107.

Сваки члан пенсионог фонда, који је своје улоге редовно уплаћивао по одредбама овога за-

кона, има право на пензију. Од овога се изузимају они службеници, који по овоме закону још нису задобили или су изгубили право на пензију; или који су пресудом дисциплинарног суда осуђени на губитак службе.

Члан 108.

Годишња пензија одређује се службенику према његовој последњој сталној плати, коју ужива при стављању у пензију и према годинама службе овако:

1., службеник, који (по чл. 89. овога закона) после 30 година службе има право на пензију после навршених десет година сталне службе има право на пензију од 40% своје плате, а за сваку годину преко тога времена пензија се повећава са 3% сталне плате, тако да после 30 година сталне службе добија целу плату као пензију;

2., службеник, који (по чл. 89. овога закона) после 25 година службе има право на пензију, после навршених десет година сталне службе има право на пензију од 40% своје плате, а за сваку годину преко тога времена пензија се повећава са 4% сталне плате, тако да после 25 година сталне службе добија целу плату као пензију; и

3., службенику, који после десет година службовања промени положај у железничкој служби, рачунаће се пензија према годинама, колико је у којој грани службе провео.

Сваки службеник, који се стави у пензију, добија преко Дирекције решење управног одбора, о величини пензије која му припада.

Противу овога решења може се поднети жалба Министру грађевина, у року од 30 дана, и његово је решење извршно.

Члан 109.

Кад стални службеник, при вршењу службе, буде телесно осакраћен или онеспособљен за службу при удесу или каквим несрећним случајем, онда ће му се, при одређивању пензије, покрај редовних година сталне службе, признати још десет година.

Ово вреди и за пензију удовице и брачне деце, кад службеник погине при вршењу службе.

Члан 110.

1. Кад стални службеник да оставку, губи право на уложену суму, као и на пензију.

Но ако је такав службеник провео најмање пет година у сталној служби, има права да и даље улаже у пенсионни фонд, те да тиме ујемчи право на пензију својој породици, на случај смрти.

Такав службеник уплаћиваће редовно месечне улоге; но ако остане дужан три месечна улога, па и после опомене те улоге не плати, губи право на даље улагање.

2. Кад се сталном службенику откаже служба, пре навршених пет година сталне службе, онда губи право на даље улагање, а уплаћени улог вратиће му се.

Но ако се овакав службеник поново прими у сталну службу, признаће му се пређашње године службе, с тим да враћени улог поново уплати са 6⁰/₀ интереса.

3. Кад стални или привремени званичник, пошто испуни прописе чл. 40. овога закона, буде постављен указом за чиновника, признаће му се у године указне службе све време проведено у званиничкој служби, о чему ће му издати уверење Министар грађевина. Његов улог из пенсионог фонда званичника и служитеља вратиће му се.

4. Кад се стални службеник по дисциплинарној казни отпусти из службе за бешчастећа дела, губи право како на пенсију, тако и на даље улагање у пенсион фонд, а уплаћена сума не враћа му се.

Ако се, пак, службеник отпусти из службе за друге какве кривице, може задржати право на даље улагање у пенсион фонд, ради осигурања пенсије његовој породици, по одредбама прве тачке овога члана.

Члан 111.

Пенсија почиње тећи пенсионованом службенику од дана кад се разреши од дужности, и, изузимајући случајеве предвиђене у овом закону, траје до дана његове смрти.

Кад пенсионовани службеник умре, издаће се породици његовој из пенсионог фонда једномесечна пенсија његова, у име трошкова око сахране.

Члан 112.

Пенсионовани службеник губи право на пензију, ако буде осуђен због злочинства, или на затвор дужи од годину дана, ако учини дела због којих службеник губи службу по овоме закону, и, на послетку, ако је његово владање такво, да служи на саблазан и поругу.

У последња два случаја дотични пензионар предаће се на суђење дисциплинарном суду.

Противу пресуде на губитак пензије осуђени пензионар може се жалити Државном Савету у року од 30 дана и његово је решење извршно.

Члан 113.

Привремени званичници и служитељи улажу редовне месечне улоге, као и стални службеници, за све време њихове привремене службе.

Кад привремени службеник постане сталан, признаће му се у сталну службу и све оно време, које је провео у железничкој служби, као привремени службеник, но тада ће уплатити у пенсциони фонд и оне неуплаћене улоге по одредбама члана 103. овога закона.

Ако, пак, привремени службеник да оставку, или му се служба откаже, или се отпусти, онда му се враћа улог без интереса. Но, ако се такав службеник врати у службу и буде постављен за сталног, признаће му се у сталну службу и време, које је провео као привремени, ако за то време накнадно уплати прописани улог у пенсциони фонд,

са интересом 6⁰/₀ до дана потпуне уплате. Ову уплату мора извршити у року од једне године.

Исто тако на случај његове смрти враћа се улог без интереса његовој удовици и деци, или његовим родитељима ако није био жењен.

Но ако је такав привремени службеник при вршењу дужности осакаћен или иначе за службу онеспособљен, онда му се улог неће вратити, но добија пенсију из пенсионог фонда, као да је био сталан службеник и да је служио десет година.

Исто тако неће се враћати улог ни онда, кад привремени службеник погине при вршењу дужности — али тада удовица и деца погинулог, имају право на пенсију из пенсионог фонда, и то на онолику, колико би имали, да је дотични службеник десет година стално служио. Ако је погинули службеник био нежењен, а оставио самохране родитеље, који су за рад неспособни и немају никаква издржавања, онда они добијају из пенсионог фонда помоћ, која не може бити већа од 360 динара годишње.

Члан 114.

Удовица и брачна деца умрлих сталних службеника задобијају право на пенсију, од дана смрти мужа, односно оца, ако је службеник био најмање две године члан пенсионог фонда, а тако исто, ако је, и пре две године улагања у тај фонд, умро услед повреде при вршењу службе.

Ако је умрли службеник био нежењен и оставио самохране родитеље који су за рад неспо-

собни, а немају никакво издржавање, онда они добијају из пенсионог фонда помоћ, која не може бити већа од 360 динара годишње.

Члан 115.

Пенсија породице равна је петом делу последње плате, на коју је улагано, ако дотични умрли службеник није улагао више од десет година; а ако је улагао више од десет година, онда за сваку даљу годину пенсија се повећава са један од сто сталне плате.

Међу тим, ни у каквом случају, ова пенсија целе породице не може бити мања од 360 динара ни већа од 1 200 динара годишње.

Ову пенсију издаваће Дирекција крајем сваког месеца; но признанице за пенсије овераваће дотична општинска или полицијска власт.

Члан 116.

За дуг мужевљев или очев не може се од пенсије удовице или деце ништа узети за извршење пресуде, нити, пак, под забрану ставити. А за дугове удовице или деце може се забранити само једна четвртина пенсије.

Члан 117.

Право на пенсију из овог фонда губе:

- 1., удовица, када се уда;
- 2., женска деца када се удаду;
- 3., мушка деца кад наврше 21. годину живота, или се пре тога рока прогласе за пунолетне за-

коним путем, или ако пре пунолетства имају сталну зараду бар у величини пензије; и

4., кад ма које од ових лица буде осуђено због бешчастећег злочинства.

Међу тим, мушка деца душевно и телесно неспособна — сем телесно неспособних у случају под 4. овог члана — никако не губе право на пензију.

Члан 118.

Жена оног службеника, која је законим путем од свога мужа разведена, нема право на пензију после његове смрти, а тако исто ни усвојена деца и пасторчад.

Члан 119.

Жени и брачној деци сталног службеника, којег нестане, може се дати пензија и пре, но што се судским путем огласи за мртвог, кад постоји уверење, да га нема више међу живима.

Ако би се дошло до уверења, или би се доказало, да је нестали службеник још у животу, пензија ће се обуставити.

У овим случајевима управни одбор доноси решења, која Дирекција подноси Министру грађевина као предлог на одобрење.

Члан 120.

Докази су за одређивање пензије:

а., извод из протокола венчаних;

б., извод из протокола умрлих;

в., извод из протокола крштених, за доказ брачног рођења деце и њихових година старости; и

г., уверење општинског суда, да су деца у животу.

Ако се изводи из црквених књига не би могли набавити, онда се место ових могу употребити као доказ и друга законска средства.

За изводе из црквених књига, за уверење и потврђење власти, а тако исто и за решења, која се односе на пензију удовице и деце, неће се наплаћивати никаква такса.

Чл. 121.

На основу ових докумената, а на захтевање удовице, или пунолетне женске деце, или старатеља малолетне деце умрлог службеника, управни одбор решиће о величини пензије по одредбама овога закона, као и то, коме ће се пензија издавати.

О овој одлуци одбора Дирекција извештава молиоца писменим решењем.

Члан 122.

Удовицама, а тако исто и кћерима, које би саме без мајке и друге деце уживале пензију из овога фонда, може се по њиховој молби, а по решењу управног одбора, издати на име удомљења један пут за свагда највише трогодишња пензија, ако се то у интересу фонда за добро нађе, или ако се добије уверење, да се оне без те помоћи не би могле удомити.

Ово благодејање издаће се удовици или ћерци у року од петнаест дана после венчања, и то њој самој ако је пунолетна, а њеним стараоцима, ако је непунолетна. Тиме престаје право на пенсију, коју ће уживати до дана венчања.

VII

Прелазна наређења.

Члан 123.

Сви службеници који се затеку у железничкој служби кад овај закон ступи у живот, остају и даље у истој служби, под свима досадашњим условима, док им се год положај не регулише по одредбама овога закона.

Члан 124.

Сви женски службеници, који буду у железничкој служби кад овај закон ступи у живот, преводиће се поступно у категорију одређену за женске службенике.

Члан 125.

Квалификације, које су овим законом прописане за чиновнике, не важе за чиновничке приправнике, који се затеку у железничкој служби при ступању у живот овога закона.

Изузетно пропису чл. 58., чиновници, који пре ступања овога закона у живот, имају више од десет година службе, а немају факултетске спреме, могу бити виши чиновници, инспектори и начелници.

VIII

З а к љ у ч а к.

Члан 126.

Све што овим законом није изреком наређено, вршиће се онако, као што је наређено у закону о чиновницима грађанског реда и осталим земаљским законима.

Члан 127.

Имовина досадашњег „болничког фонда“ образоваће „помоћни фонд“, по изменама чл. 56. овога закона.

Члан 128.

Одредбе о плати уводиће се у живот према буџетској могућности.

При превођењу са досадањих плата на плате по овоме закону, сматра се као унапређење, кад службеник добије најмање онолико повишице, колико би добио по досадањем закону.

Члан 129.

Ове измене и допуне ступају у живот кад их Краљ потпише, а обавезну силу добијају кад се обнародују.*

* **Напомена.** Ове измене и допуне, које су у тексту штампане курсивом, потписане су 16. маја, а обнародоване 23. јуна 1910. год., од кога су дана добиле обавезну силу.



